

A lavór

Az én történetemben benne van az összes anyáim szenvedése. Az asszonysors mindig ugyanaz – anyám azt mondta. A megölt gyerekek ott sírnak az álmainkban, mert nem tudjuk megszoptatni őket. De tőlem már csak elmenekültek. A nagyszüleim nem mertek sok gyereket vállalni. Az anyám azonnal megfogant. Rám remegve vártak, mert a világ épp készült a háborúra. Az óvóhelyre emlékszem, a félelemre. Hároméves voltam, amikor anyám eltűnt egy időre. Hihetetlen, de emlékszem rá, mint a tegnapelőttre. Azt a gyereket vettették el tőle elsőre. Emlékszem az eltűnésre, aztán a visszatérőre. Nyíltan beszéltek róla, és egyre többet értettem meg belőle. A nem kívánt gyerek gondja megjelent időről időre. Úgy gondolták, ez az asszonysors természetes, bár szörnyű része. Az én szenvedésem benne van összes anyáim történetében. Régente jött a bába, ha kellett. Nem ítélt. Így éltek az asszonyok, mindhiába. A férjemet szenvedéllyel szerettem. Nyolc év múlva született meg a fiam. Aztán egy év múlva jelentkezett a másik, mindnyájunk öröme. Négy hónapos volt, amikor elvetéltem a kisbabámat. Szülőfájások jöttek, majd elöntött a vér. Iszonyodva kiabáltam a férjemért. Egy lavórt tettem magam elé, abba szültem a magzatot. Élet és halál küszöbénél ott ültem, mintha még visszatérhetne belé az élet. Réműlték voltunk. Becsomagoltuk a kis testet, és vittük kórházba, a mentőbe. Elvették tőlem. Nem tudom, mi lett a kis teste sorsa. Sejttem persze. Nem sírhattam, hogy a fiam meg ne sejtse. Ez segített. Az ember hagyja,

hogy az élet megejtse. A könnyeimet a lelkiismeret-furdalás mind elnyelte. Hogy újra babám lehessen, már nem bíztam benne. Nem tudtam még, hogy négyszer kell mindezt lelkemnek elviselni. Meg akartam érteni, mért sújt engem az élet. Az orvosok sem tudtak magyarázatot. A férjemet vitte a munka, a nők, a szenvedélye. De engem izgatott a nők rejtélye. Lejártam vidékre, beszélgetni az idős, tapasztalt asszonyokkal. A szülést, a vetélést, az abortuszt mind szíves örömeist elbeszéltek. Megrendített egy parasztasszony esete, hogy megmaradnak csecsemők a reménytelen helyzetben. Negyedik alkalommal a halott baba már oszlott a hasamban. Élő koporsója voltam egy halottnak. Álmomban ételért könyörgött, de nem tudtam megetetni. A műtétkor az orvosok pánikba estek. Ekkor én már szálltam el, a nyugalomba. Kívülről szemléltem a testem, elhagytam a szobát. Minden jó volt, egy tekintet elé értem. Anyáim szenvedésében benne van az én részem. Maradtam volna, de azt mondta, neked még dolgod van. A férjem már sodródva távolodott. Én kapaszkodtam bele, az önfeladásig. Anyáimtól az önfeláldozást tanultam. Egy barátjához terelt, de nem lett tartós kapcsolat, pedig azonnal baba lett belőle, a lányom. Aztán férjemmel asztaltól váltunk, de ágytól nem egészen. Úgy vágyom rá, mint az első héten. Az anyáimé is saját életem, szenvedésem. Ez az én sorsom, érzem.

A kesztyűbábhoz

Lásd, ilyen a Rész,
a mozdulat között
az ujjak, akár az itt,
a most szétválóak,

amelyek újra össze-
futnak. A bőr alatt
a csontokat, amelyek
mozgatják a burkolat

anyagát, a filcet,
a tűszúrás nyomán
kiserkent vérfolt,
a vérző kesztyűbáb

lehetne jel csupán,
amit magára vesz,
s mint a többi báb,
azt zárja el magába

a mozdulat, mint
az időbe merült arc
helyét a ránc, a bőrre
simuló textilek

rejtik el az Kéz
nyomát, amely
a gépezet. De élet
járja át. A báb.